

Granica ciągu I

Definicja granicy ciągu. Liczba g jest granicą ciągu liczbowego $(a_n)_n$, jeżeli dla każdej liczby rzeczywistej $\varepsilon > 0$ istnieje liczba naturalna N taka, że dla wszystkich $n > N$ spełniona jest nierówność

$$|a_n - g| < \varepsilon.$$

Piszemy wówczas $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = g$, $a_n \xrightarrow{n} g$ lub po prostu $a_n \rightarrow g$.

Jeżeli liczba $g \in \mathbb{R}$ jest granicą ciągu $(a_n)_n$, to mówimy, że ciąg $(a_n)_n$ *jest zbieżny do* g . Ciąg, który nie jest zbieżny, nazywamy *ciągami rozbieżnym*.

Stw. 1 (jednoznaczność granicy). Ciąg liczbowy (a_n) ma nie więcej niż jedną granicę.

Stw. 2. Jeżeli $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a$ i $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = b$, to

(i) $\lim_{n \rightarrow \infty} ca_n = ca$ dla dowolnego $c \in \mathbb{R}$, (ii) $\lim_{n \rightarrow \infty} (a_n + b_n) = a + b$.

Stw. 3. Każdy ciąg zbieżny jest ograniczony.

Tw. 4. (o trzech ciągach) Dane są trzy ciągi liczbowe $(a_n)_n$, $(b_n)_n$ i $(c_n)_n$, przy czym $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} c_n = g$ oraz istnieje liczba $N > 0$ taka, że dla każdego $n > N$ spełniona jest nierówność $a_n \leq b_n \leq c_n$. Wówczas ciąg $(b_n)_n$ jest zbieżny i $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = g$.

Stw. 5. Ciągi $(a_n)_n$ i $(b_n)_n$ są zbieżne i $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = a$, $\lim_{n \rightarrow \infty} b_n = b$. Wówczas

(i) $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = ab$,

(ii) jeśli $b \neq 0$, to $b_n \neq 0$ dla dostatecznie dużych n i $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{a_n}{b_n} = \frac{a}{b}$.

Stw. 6. Niech $k \in \mathbb{N}$, ciąg $(a_n)_n$ jest zbieżny i $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = g$. Jeżeli $2 \mid k$ i $a_n \geq 0$ dla każdego n , lub $2 \nmid k$ to ciąg $(\sqrt[k]{a_n})_n$ jest zbieżny i $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[k]{a_n} = \sqrt[k]{g}$.

1. Wykaż, korzystając z definicji granicy ciągu, że (a) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n} = 0$, $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{2n^2 + 1}{n^2 - 1} = 2$,

(b) jeśli $|q| < 1$, $k \in \mathbb{N}$, to $\lim_{n \rightarrow \infty} q^n = 0$ i $\lim_{n \rightarrow \infty} n^k q^n = 0$.

2. Zbadaj zbieżność ciągu $a_n = \sqrt{n+1} - \sqrt{n}$.

3. Wykaż, że dla każdego $n \in \mathbb{N}$ i $a > 1$ prawdziwa jest nierówność $\sqrt[n]{a} - 1 < \frac{a-1}{n}$.
Następnie udowodnij, że $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{a} = 1$.

4. Wykaż, że $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = g$ wtedy i tylko wtedy, gdy $\lim_{n \rightarrow \infty} |a_n - g| = 0$.

5. Załóżmy, że $a_n \rightarrow a$. Wykaż, że $|a_n| \rightarrow |a|$. Podaj przykład, że nie zachodzi implikacja w drugą stronę.

6. Wykaż, że poniższe ciągi są rozbieżne:

(a) $a_n = n$,

(b) $b_n = (-1)^n + \frac{1}{n}$,

(c) $c_n = \frac{q^n}{n^k}$, gdzie $|q| > 1$, $k \in \mathbb{N}$,

(d) $a_n = \sum_{k=1}^n \frac{1}{k}$,

(e) $b_n = \frac{n^n}{n!}$.

7. Ciąg $(a_n)_n$ jest zbieżny i $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n > a$. Wykaż, że istnieje $N \in \mathbb{N}$ takie, że $a_n > a$ dla $n > N$.

8. Ciągi $(a_n)_n$ i $(b_n)_n$ są zbieżne i $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n > \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$. Wykaż, że istnieje $N \in \mathbb{N}$ takie, że $a_n > b_n$ dla $n > N$.

9. Ciągi $(a_n)_n$ i $(b_n)_n$ są zbieżne i istnieje $N \in \mathbb{N}$ takie, że $a_n \leq b_n$ dla $n > N$. Wykaż, że

$$\lim_{n \rightarrow \infty} a_n \leq \lim_{n \rightarrow \infty} b_n.$$

Podaj przykład ciągów $(a_n)_n$ i $(b_n)_n$ takich, że $a_n < b_n$ dla wszystkich n oraz $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \lim_{n \rightarrow \infty} b_n$.

10. Załóżmy, że $a_n \rightarrow g$. Wykaż, że ciąg $b_n = \frac{\lfloor na_n \rfloor}{n}$ też jest zbieżny do g .

11. Wykaż, że $\lim_{n \rightarrow \infty} \sqrt[n]{n} = 1$.

12. Ciąg $(a_n)_n$ jest ograniczony, a ciąg $(b_n)_n$ jest zbieżny do 0. Wykaż, że $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n b_n = 0$.

13. Oblicz granice ciągów lub wykaż, że ciągi są rozbieżne:

(a) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{5n-2}{2n+8}$,

(b) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(4n-3)^2}{3n^2+7n-6}$,

(c) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{4 \cdot 3^{n+1} - 2 \cdot 2^{2n}}{5 \cdot 3^n - 4^{n+2}}$,

(d) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^2 + 2^n - 7 \cdot 3^n}{3^n + 2}$,

(e) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{n^5 7^n + n^7 5^n}{n^7 7^n + n^5 5^n}$,

(f) $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sqrt{n^2 + 2n} - \sqrt{n^2 - 2n} \right)$,

(g) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1+3+5+\dots+(2n-1)}{n^2}$,

(h) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{n^k} \binom{n+k}{n}$, $k \in \mathbb{N}$,

(i) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{(n+1)! + (n-1)!}{(n+1)! - (n-1)!}$,

(j) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{n^2 + \sqrt{n}} - \sqrt{n^2 - \sqrt{n}}}{\sqrt{n+1} - \sqrt{n}}$,

(k) $\sin(\sqrt{n+1}) - \sin(\sqrt{n-1})$,

(l) $\frac{n}{n^2+1} \sin(n!)$.

(m) $\sqrt[3]{3^n + 2^n}$,

(n) $\sqrt[3]{3^n - 2^n}$,

(o) $\sqrt[n]{n+3^n}$,

(p) $\sqrt[n]{2n + \frac{(-1)^n}{n}}$,

(q) $n^2 \sqrt[n]{n}$,

(r) $n^{+\sqrt[n]{n-2}}$, $n \geq 2$,

(s) $n^2 \sqrt[5]{5^n - 4}$,

(t) $\sqrt[5]{5^{n-1} - 7 \cdot 2^{2n} - 100}$